

TARTUMAA TEATAJA

Põllumeeste ja asunikkude häälekandja.

Toimetuse ja trüki: Tartu, Suurturg 8, telef. 487.
Tallus on avatud kell 9—3 p.l.
„Tartumaa Teataja“ ilmub kolm korda nädalas; igal esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel.
Wäljaandja: R. D. H. „Kala“.
Wastutaw toimetaja: Arnold Paeralt.

Tellimishind:

„Tartumaa Teataja“
1 kuud 60 senti. 6 kuud fr. 8.45
3 kuud fr. 1.80. 12 kuud fr. 6.75
„Tartumaa Teataja“ koos „Eesti Talu“:
3 kuud fr. 2.05 9 kuud fr. 5.95
6 kuud fr. 3.95 12 kuud fr. 7.65

„Tartumaa Teat.“ koos „Eesti Noorsoo“:
3 kuud fr. 2.10; 9 kuud fr. 6.15
6 kuud fr. 4.05; 12 kuud fr. 7.95
„Tartumaa Teataja“ koos „Eesti Talu“ ja „Eesti Noorsoo“:
3 kuud fr. 2.40 9 kuud fr. 6.85
6 kuud fr. 4.55 12 kuud fr. 8.85

Kuulutuste hinnad:

üks millimeeter ühel weerul: kuulutusajal 8 senti ja teistis 15 senti.
Adressimutmine 25 senti.
Tartumata jäänud käsitöölised hävitatakse, kui neile tagasihaatamiseks märkida ei ole kuurde ilatud.

Nr. 150.

Tartus, reedel 30. detsembril, 1938. aastal.

6. aastapäev.

Oma austatud kaubatarvitajatele ja ärisõpradele soovib
head ja õnnerikast Uut Aastat!

Firma **M. Jänes**
Tartus.

Jõuluöö prantsuse Pellemas.

Palverändajad koidest Prantsusmaa
osadest kogunevad pühal döl Des Vaur püha
Vincent'i kirikusse, et kaasa elada kuulsa
sõnnemängule, mis seal ette kantakse juba
tekkajast alates igal jõuluööl.

Rohtem kui neljanda aastat muutub prantsuse
proviintsiilm Des Vaur jõuluõhtul prantsuse

Pellemas. Kõiges kirikus ehitatakse üles kõrgis
realistlikes piisajus Pellemas kuulsa laul, elu-
sad härjad ja lambad, aetuna tõelistest tarjus-
test, tuuakse jumalatotta, ja kolme tunninga osas
esinevad linna tähtsamad muusikud.

Esmaajajelorras peetakse ladina keeles jõulu-
misset, kuid sellele järgnevad jõuluhümnid laul-
dakse koguduse poolt wanaprobence'i keeles, ja
muut ka lahesõned sõnnemängus peetakse wana-
probence'i keeles. Tõelõige ilmuvad tarjased oma
naistega, larebatoelistes willmantlites, kes põle-
rate küünaltega ehitad wantril toovad kaasa
ohvritalle. Laulu-, flöödi- ja tamburiinilõide
saatel sammuvad nad pidulikus rongkäigus pea-
altari juure, ja siis algab müsteerium, mis ei

erine palju teistest sõnnemängudest. Ent siiski on
Des Vaur mängul oma eriline tähendus, seli
wana legendi järgi oli Valthasar, üks kolmek
tuningast Hommikumaalt, kes pärast Vanaaja
surma tuli Galliassa ja pani aluse autoäärtele
sugukonnale Des Vaur's, kes walitises üheksa
sajandit selle ümbrust. Des Vaur wabil on ku-
jutatud ka seepärast Pellemas täht, ja tuningas
Valthasar mängib sõnnemängus väris eriliist osa
Sgas prantsuse kirikus seijas jõuluööl sümboolne
sõnn, ja üllituid tulewad tofku, et ühiseit pühit-
seda jõuluöö imet, kuid Des Vaur on tunnusta-
tud teistkõhats, kus pühitsetakse traditsioonilist
jõulupüha.

Head uut aastat!

Tartu
Klasisivabrik

Kontor Tartu, Riia t. 8—8.
Tel. 7-86 Vabrik: Tartu, Teguri
47/49 Tel. 1-82.

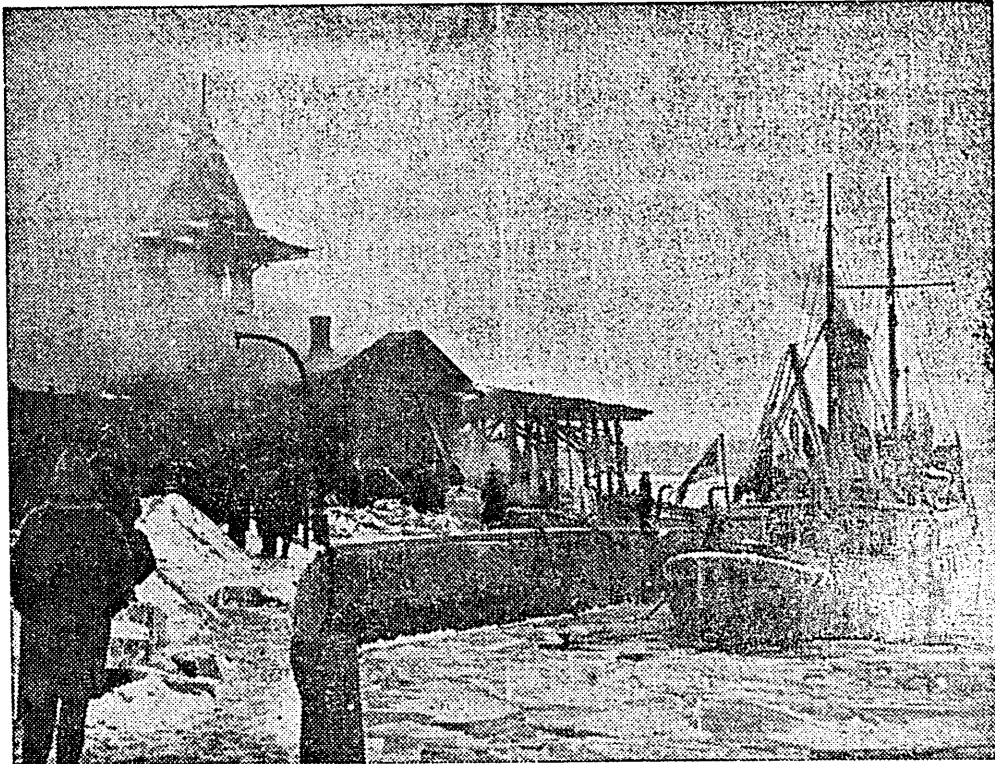
Reedel, 30. detsemberil 1938. Lkt. 2.

Tuli hävitas Tallinna sadama vahitorni.

Hukkus kallihinnaline udusireen. — Pritsid ei pääsenud Põhjakantsi tippu.

Tule läbi hävines neljapäeva keskpaik Tallinna sadamas Põhjakantsi merepoollal lõpus asunud torniga vahimaja, milles asus udusireeni aparaat ja signaaltuli laevadele märguandmiseks. Maja juures asus ka kell signaalseerimiseks. Tuli oli alguse saanud vahimaja kõrval asunud laudehitusest-tuurist, milles põeti raudahju soojendamiseks tööliste, kes tegelesid enbise vahimaja kõrval ehitatava uue vahimaja juures. Efti süttis tuur ja sealt läks tuli ka vahimajale. Kuigi tuletoorje ruttas kiirelt kohale, ei saanud hoonet päästa. Britsid ei pääsenud lähedale. Tuli appi jäälõhkujat „Merikaru“, mille pumbad andsid tuletoorje voolikuisse merele vett. Samuti käisid abistamas mõned vähemad pufferlaevad. Vahimaja, palkhoone, põles aga täiesti sisse, ka torn, mis kaetud plekk-tatusega, kistsi hiljem maha, kuna ta muutus hädavajalikuks.

Vahimajas elutsenud Gerrechi vallastvare suudeti enamikus päästa, kuid osa — kapp, kirjutuslaud ja mõni muu asi — jäi tulle ja hukkus. Tulest muutus tõlmatuks ka udusireeni aparaat ja muu sisustus. Selle väärtust võiks arvata umbes 2000 kroonile. Rahju üldsumma on alles selgumata. Põlenud vahimaja oli määratud lammutamiseks ja sellepärast ei saa seda ka enam täie väärtusega hinnata. Soone oli kindlustamata.

Vaade tuleõnnetusele Põhjakantsil.

Vasakul — vahimaja ja torn leegitsemas, paremal — jäälõhkujat „Merikaru“ vett pumpamas.

Terror Kristuse sünnimäel.

ETA. Jerusalem, 28. detf. (Reuter.) Jõulupühad Palestiinas algasid uue terrorilainega. Kolm araablast ja üks juut on kottupõrgetes saanud surma ja 12 araablast, üheksa juuti ja kolm Briti sõdurit vigastada.

„Pravda“ peatoimetaja vangistati?

Sellingsi, 28. detf.

„Uusi Suomile“ teatatakse Moskvas, et seal olevat vangistatud Wene kommunistliku partei peahäälkandja „Pravda“ senine peatoimetaja Koltšow. Ta on M. Viidu tuntumaid lehemehi, ning oma tähtsa positsiooni „Pravda“ võimsa peatoimetajana, Koltšowi vangistamine olewat äratanud wene ajakirjanike ringkonnas suurt hämmastust. Tõelise ootawat müüdi „Pravda“ toimetuse liikmed, kas Koltšow langeb sõmba kaasa ka teisi.

Meel teatatakse „Uusi Suomile“, et WML olevat Moskvas korraldanud üllatava läbiotsimise riigi trükitööstuses, kus trükitakse raudteepileteid. Selgus, et trükitööstuses olevad isikud on juba aastaid harraštanud õige tulutoovat „äri“ raudteepileetidega, milleid nad on altkäe müünud 20 protsenti alla hinna. Seetõttu isikut on vangistatud.

Soome-Vene piirijoon kinnitati.

ETA. Moskva, 30. detf.

(Tas.) Siin toimus nootide vahetus väliskomisjari asetäitja Potjemkini ja Soome laadiku varun Prijo Kostise vahel. Nende nootidega kinnitatakse Soome ja Nõudogude Wene piirijoon, nii nagu see kindlaks määrati vastava komisjoni poolt.

Daladier' taheti kukutada.

Tardieu paljastatud.

ETA. Pariis, 29. detf.

(DNB.) Umbes kahe nädala eest teatati mitmed Prantsuse lehed, et Leon Blum ja endine välisminister Delbos on pakkunud ühe vahetajajana kaudu Prantsuse endisele peaministrile Andre Tardieu'le peaministri kohta „laema uniooni kabineti“ mõt mõnd tähtsat ministrikohast niisuguses valituses. Leon Blum ja Delbos lihtsasti need teated imber, millele Tardieu vastas vastutimberliikamisega. Poliitiline nädalaleht „Gringoire“ avaldas täna, tõendusena Blum-Delbosi pakkumise tõeliseuse Tardieu'le, vastatawaid dokumente ja kirju, mis Tardieu oli annud „Gringoire'ile“ kätutada. Paljud Pariisi lehed avaldavad selle artikli senjatsooni pealkirjadega.

Lugupeetud ostjaskonnale soovin

Head uut aastat!

J. MALIN kleidi-, pesu- ja puduäri Tartus, Söögiturg 4. (Poe tän. nurgal)

20 aastat Soome abi saabumisest.

Täna möödub 20 aastat päewast, mil Wabadusjõja algul 1918. aasta 30. detsembril Tallinna laabus esimene kompanii Soome wabatahtlike, et aidata relwaga meie noorel sõjaväel kaitsma Eesti iseseiswust ja wabadust. Need mehed, arvult 140, kuulusid 1. Soome wabatahtlike pataljoni, kelle juhiks oli kol. ltn. M. Ekström.

Esimene kompanii järgnes teine 3. jaanuaril, 3. komp. ja patarai — 4. jaanuaril ja 4. komp. — 8. jaanuaril 1919. a. Kõrku oli esimehe Soome abivägefid ligi 500 meest.

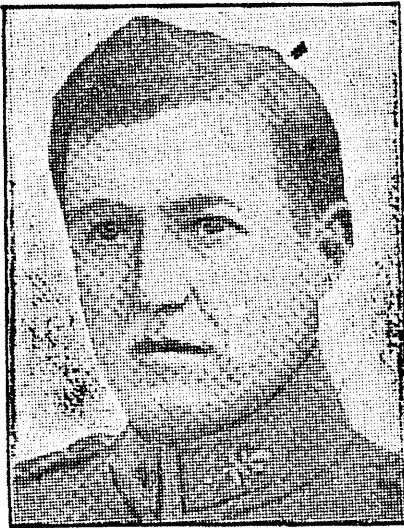
Esimene Soome abiväele järgnes jaanuari teisel poolel „Põhja poegade rügement“ Wiljandimaalt pärit kol. M. Kalmi juhatusel.

Üheksa meelejääwamaks jilmapiiguts soomlaste abist meie wabaduswõitluses oli ja on nende esimehe 140-mehelise salga jõudmine Tallinna. Oli ju meie rahwas, kellele ootamatult kallale tungiti ja kes polnud end veel jõudnud seada kaitsewalimis, pihijilmi oodanud välisabi. Kuigi soomlaste tulel oli teada, ei tahetud seda nagu hästi uskuda. Ja kui siis esimene abivägi Tallinnas maabus, olbi ootamatusest nagu jahmatunud. Soomlased pidasid seda alul külmuseks, kuid hiljem selgus neilegi, et see tuli suurest meeliliigutusest.

Rahingusse läksid Soome wabatahtlikud esmakordselt 8. jaanuaril. Meie wäed olid selleks ajaks suutnud teisma panna punaste edastungi 8. jaanuaril ja kogu rindel alata wastupealetungi, mille tulemuseks oli waenlase paitsamine wälja Eesti piiridest. Soomlaste saabumine tõi kaasa uut julgust ja uut hoogu.

Põhja poegade rügement võitles lõuna rindel, alates 30. jaanuarist, aidates purustada waenlase, muu seas ka Paju lahingus ja reas teistes wõitluspaitades.

1. Soome wabatahtlikkude salgi lahkus Eesti 22. märtsil 1919. a., sõites tagasi

Kol. M. EKSTRÖM, Soome wabatahtlike juht.

Soome, kus wabatahtlikud läksid laiali. Põhja poegade rügement läi oma wiimased lahingud lõunarindel 28. märtsil. Osa tema koosseisust oli kojuigatsusest wallutatuna lahkunud Eesti juba waremalt. Wäeosa wiidi algul reservoina Wälja ja sealt Tartu, kus rügement aprillis lihvideeriti. Põhja poegade rügemendi lihvideerimise eel osa soomlasti, soowides jatkata wõitlust enamlastega, jäi teenima Eesti wäeajana umbes 40-mehelises koosseisus soomusrongil. See ühtus lihvideeris aga ka peatelt.

Kuigi Soome wabatahtlikkude wõitlus waenlasega Eesti pinnal oli lühike, on nad wapraste teo- ja loogiwõimsate meestena kirjutanud oma nime unustamatult Eesti Wabadusjõja ajalukku. Minult õigel ajal antud abi omab wäärtuse — ja eriti selles osas wäärib soomlaste abi allakriipsutamist.

See abi jääb ka üheks jääwaks kindlaks ja kindwamaks talaks kahe wennaarhwa wahelistes suhetes.

JÕULU-UUDISED:

plibutubak „TÄHT“ 50 gr — 30 s.
paberossitubak „EKM nr. 1“ 50 gr — 60 s.

Kauba püsivad hoadust tagab
Eesti Kaupmeeste Majanduskeskus A-S

Poisike kadus merejääle.

Saaremaal Pihla wallas on jäänud kadunuks 8-aastane Paul Sepp. Poisike oli läinud jõululaupäeval merejääle matama undasid ning pole senitajani tulnud tagasi. Otsimised merejääle pole annud ka tagajärqi. Kuna jõululaupäeval oli tuju ne ilm, siis arwatatakse, et poisike eksis merel ning uppus lahtisesse vette.

Poisikese wanemad peawad Ranna asunduses talukohta. Neil on veel kaks last — tütar ja poeg.

„Tõusev Noorus“

Üllatab oma sisuga kümneid tuhandeid noori alates algkooli lõpuklassist kuni kesk-ealiseks saamiseni.

„Tõusev Noorus“ on sisukas, huvitav, kaunis ja siiski odav ajakiri. Arge leppige laenatud ajakirja lugemisega, „Tõusev Noorus“ leidugu Teie kodus.

3500 krooni väärtuses

annab „Tõusev Noorus“ preemiaid nalle noortele, kelle tellimised saabuvad talitusele esimestena, jaanuarikuu jooksul. 3500 esimest ajakirja tellijat saavad jaanuarikuu numbriga tasuta kaasa raamatu „Viljapuude standard sortiment“, mille hind kr. 1.

„Tõusev Noorus“ ilmub üks kord kuus ja maksab koos „Teatajaga“ tellides ainult 10 senti kuus.

Eraldi tellides Kr. 1.50 aastas, 80 senti pooles aastas. Kui Teie ei tunne veel seda ajakirja, siis tellige tasuta proovinumbrid. „Tõusev Noorus“, Pikk 42, Tallinn

Masinatarvitajate Ühingu Liidu

motoristide-tractorijuhide

kursused

alaawad 1939. aastal:

Tartus — 9. ja 30. jaanuaril
Wiljandis — 9. jaanuaril
Pärnus — 2. webruaril
Keilas — 6. märtsil
Pihlas — 13. aprillil

Illes anda: Tartus — Tartu G. Majandusühingu kaupluses. Kolmi tän. 12 ja Püestee tän. 71-a. Mal. üh. üldinstr. N. Kureloole: Wiljandis — Wiljandi G. Wõlun. Seltsi Rauband. osak. kontoril, hr. M. Esmariile. Tallinna tän. 3; Pärnus — Pärnumaa Östu-müüja ühikuses, Pikk tän. 13. hr. Niinäärile; Keilas — Põlluwidajate ühisevanga olatonnas. Kiriku plats 6, hr. N. Nwamäqile ja Tallinnas — Masinatartitajate ühinguale Sit-
bus, Müüriwähe tän. 7—11.

Nõudke tasuta õppekavali

Reedel, 30. detsembril 1938. Õht. 3.

Reebel, 30. december 1938. Lff. 5.

Andorra kääbusriigis.

Tuhandeaastane vabariik Prantsusmaa ja Hispaania vahel. Mäestikurahvas, kes elas salakaubitsemisest.

Andorra asub Pürenee mäestiku idaosas, Hispaania ja Prantsusmaa piiril. Mägi pindala on 458 ruutkilomeetrit ja päriselanikke on seal veidi üle viie tuhande. Poliitiliselt kuulub Andorra Prantsuse kaitse alla, kuna kirikupäris on Hispaania. See de Urgeli piiskop.

Andorra on nimeliselt küll veel vabariik, tegelikult on seal praegu aga ainuvalitsejaks Prantsuse kolonel Rene Baulard, kelle käsutuses seisab 500 prantsuse sõdurit. Amjessi pole Baulard oma „diktaatorlikke“ õigusi kurgjasti kasutanud, sest waevalt muudab andorralased olefild ta walinud

oma aubodanikuks,

juhtum, mis on esmakordne Andorra tuhandeaastases ajaloos.

Mikul, see oli 1936. a., kui Baulard saabus oma sõduritega, peeti neid wältimatuks pahelks ja loodeti, et nad warsti lahkuwad maalt, kuid wähepeal on selgunud, et prantslastest on rahwal ainult kogu.

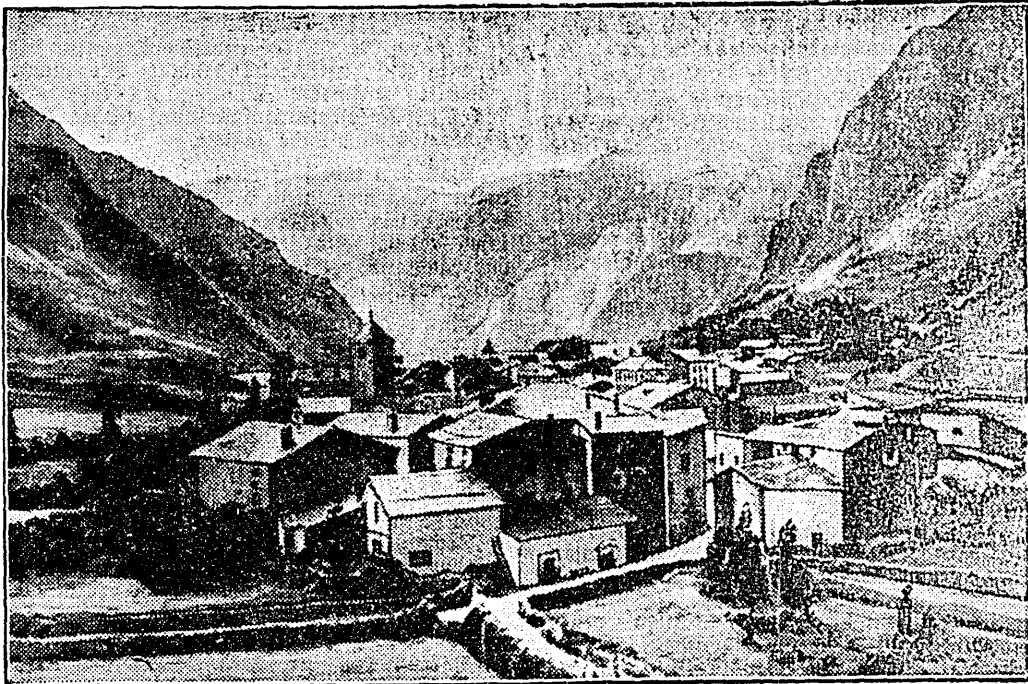
Prantslased saabusid Andorrasse, kui seba wäikest talupoegade wabariiki ähwardasid Hispaania anarhistid. Urgeli piiskop, kes Andorrast oli olinud wariu, põgenes sealt Prantsusmaale, ja kui piiririkkumised jageneid ja Hispaania kodusõda ähwardas kanduda ka Andorra mäestikurahma rahuliku kodumaa piiridesse, palusid Andorra wõimud prantslastelt abi.

Ja seba oli rahutul ajal tõepoolest hädasti waja, sest kuigi ametlikult kõik 18–50-aastased mehed kuuluvad sõjawäkke, oli seal tegelikult olemas

ainult 7 politseinikku.

Andorral on oma suurimad ja igal mehel on olemas piis, kuid need on pärit kõik eelmisest ja wähest ilgei kaugeimast sajandest. Et wenduda, kas elanikud ka korraldust hoolitewad oma relwade eest, korraldati igal aastal paraad, millest osawõeti oli kõigile sunduslik. Kuid tol omapäraselt paraadil ei lastud tawaliselt ainult palku.

Melni oskawat andorralased siiski päris hästi kättida, sest nad on enamikus kõik head kättid ja piisid oli ka parimaks seltsiliseks salataubitsejale, kes liitus ilgei piki mäestikuradu, seljas raste ja kallid taudam. Salataubitsemine, moodustas waremalt andorralaste tähtsamat tegewusala, kuid nüüd on

Vaade Andorra penllinnale.

see peagu täielikult soikunud. Hispaanlast pole enam midagi tuua ja kaupade sennatometamine on nüüd seotud liiga suure riskiga.

Alga endised salataubitsejad, kes lapsepõlweist saadik tunnawad kõik mäeharju ja kuristikke illetawad salgradu, on nüüd abiks põgenikele, kes Hispaania sõjatalermaalt tulewad Andorrasse, et sealt wargi hiitida Prantsusmaale.

Põgenikke saabus esimestel kodusõja aastatel Andorrasse nii rohkesti — kord oli seal üle 30.000 wõdra, et rahwast hakkas ähwardama näljahäda.

Sest Andorra on wäga wäene maa ja oma toidunaineid jatkus seal alati napilt oma inimestele.

Kui Hispaanlaste kattes kaubawahetus, siis hakkati paljudest esmajärgulistest tarbainetest terawat puudust tundma, sest

Prantsusmaaga ühendab Andorrat ainult kitsas mäestikutee,

mis wib üle 2400-meetri kõrguse Guwaira-haria, kus üle poole aasta möllawad lumetuisud.

Waevalt Andorra oletas pääsnuu sisetest wäpustustest, kui toidunaineid jatkamist

poleks hakanud korraldama „diktaator“ kolonel Baulard, kes ajutiselt seadis sisse ishefiitsiooni ja hoolitses, et Prantsusmaalt muutus kaupade juurewedu tergemaks. Wana lepingu põhjal saawad andorralased Prantsusmaalt oma tarbeks kõik kaubad tolliwabalt sisse wedada, mis põllesale salataubitsejate rahwale oli suureks kiustuseks. Kuid kolonel Baulard on pannud tehtima karmid määrused, mis takistawad toiduaineid maalt wälja wiimast.

Mida Andorrast aga ikka veel üle piiride toimetatakse on

tubakasandusid.

Neid läheb eriti palju Prantsusmaale, kus sigaretid wäga kallid. Andorras on kaks katus algelisi tubakawabrikut, kus walmistatakse ameerika „Camel“-sigarette ja teisi tuntud forte, sest Andorra ei tunnista mingisuguseid patente ja pakendite konwenttsioone. Ja sellepärast on neid sigarette Prantsusmaal wäga kerge turustada. Alles hilisemata haldates märkas tiiskatu, et talle hea ameerika „Camel“ asemel on müüdnud päris „pinutagust“.

64 tonni kurke Soome.

Soomes tuleb uus toll meie kurkidele.

Wiimase kase päemaga on jaadetud Soome rohkem konserweeritud kurke kui warem paari aasta jooksul kogu. Nimelt läheb täna auril „Megnaga“ 9000 nõu kurke ja kolmapäewal wiis auril „Dihonna“ Soome 3000 nõu kurke; kogu kaaluwad need 2 jaadetist 64 tonni.

Kurgid on ostetud pea kõigilt Eesti konserwitöödustelt ja nende ostjaks on üks Soome agent. Telingud kurkide müügist olid sõlmitud juba warem, ent praegu weetakse kurgid sõarases suures koguses korraga wälja selleks, et need jõuaksid enne 1. jaanuari Soome. — Nimelt hakkab Soomes kehtima 1. jaanuarist kurkidele uus toll, mis on kilolt umbes 2 marka kallim. Seni tolliti kurgid neto, ehaspidi aga brutokaalult.

Röövmõrva ohver nädal aega meelemärkuseta.

Möödunud nädalal Nõja-Paluja teel jultunud röövmõrva ohwriks langenud 69-aastane P. Piiskop, kes rastele wigastustega toimetati Pärnu linna haiglasse, on wlibitud haiglas terwelt nädal aega meelemärkusele tulemata. Eemaspäewa õhtul muutus tema seisund eriti raskes. Üks kehapool on salatungil ohwriks täiesti halwatu ning arstide arwates pole tal mingit ellujäämise lootust.

Röövmõrva toimepanija 17-aastane põl-lutõuline Th. Tima, kes paigutati Pärnu wanglasse, on senijani kangekaelselt idrkunud oma süüd üles tunnistama. Th. Tima on warem mitmesuguste kuritööde eest karistatud, teba tunni sadistlike kalduwustega isikuna.

Kolonel Baulard korraldas ka põgenike kistumise, andes peatuskoha ainult nelle, kes Andorrast alutawad uusi tööstusi wõi on riigile mõnel teisel viisil kasulikud. Ka üldise sõjawäeteenistuse kohustuse panti ta wuekti maksma, relwastades terwe rahwa, et see hädakorral oleks suuteline ka omal jõul kaitsema piire.

Andorralased on wäga usklikud ja nad pooldawad Francot, kes kaitseb kirikut. Guwitar on veel märkida, et Andorrast ei leidu ainult päris rikast perekonda, aga seal puuduwad ka waeled. See on puhtafuulne talupoegade riik, kus pole olemas ka sellise wähefild ja kus jellestõttu ei saa olla juttu mingisugusest klassiwõitlusest.

„G-meeste pealit.“

40

sisse piiratud — te ei pääse põgenema! Wihake käest püstol ja astuge lastekriistata majast wälja!”

Kuuli wingumine, mis mööduis tihedalt Duane'i peast, sundis teda kiiresti otsima kiwi tagant warju. Ta tõstis oma automaatpüksi ja alustas tulistamist. Järgnes üldine kuuliberagin igast küljest.

Korraga ilmus ühest wafakul asuwast aknast nähtawale kuulipilduja nina. Nagisels wiisjada lastu üksteise järele, mis olid sibiid peamistelt politseinike warjawa pööstastiku poole.

Mees Duane'ist paremal oigas äkki ja langes seljalt.

Kuule sadas ka maja teisest küljest; keegi lastis seal püksi. Duane sibiis koke mõned lasud aknasse, kust tulistas kuulipilduja. Hetkeks lakkas kuulipilduja ragin ja algas siis teisest kohast.

„Garrett!“ hõikas Duane käskiwalt. „Saate wälja oma naine! Me ei taha teda tappa!“

Wastuseks langes Duane'i kõrwale jällegi kuuliberake, mis üles paiskas mulda ja kiwi küljest löhkus kilde, mille warjul G-meest pikutas.

„Morgan!“ ütles Duane lähimale politseinikule. „Moomate laskepiitkonnast wälja, minge teisele poole ja käskige kõwasti tulistada. Seal juures tehku mehed hirmsat kisa. Wähepeal wiskan ma pisargaasi pommi majja.“

„Nad surmawad teid,“ urises Morgan, kuid hakkas kiiresti liikuma, et G-mehe kasku edasi anda. Weidi aja pärast teadustas tugew lastmine Duane'ile, et ta korraldus oli täidetud.

Ta tõusis ja sõstis maja lõunapoolse akna juurde, mis asus ta wastas. Nagu ta oli lootnud, tulistasid mõlemad lastekriistad majast nüüd taha külge.

Paari hüppega oli Duane üle lageda platši ja kütitas puuhalgude warju. Ta tõmbas pommi taskust, ootas veel hetke ja wirutas selle siis aknast sisse.

Õhukehe awati talle tuli, kuid ta küüritas seina lähedale maha. Sinna ei pääsenud waenlane teda tabama, sirutamata pead ja õlgu aknast wälja. Ja selleks juhaks oli ta ette walmistatud. Ta kuulis naiste kühimist ja siis mehe wandumist. Suulsen pomm paisati aknast wälja, kuid Duane wiskas uue pommi tuppa.

„Olete meil pihis, Garrett!“ hõikas ta. „Wgem alistuge. Me ei soowi surmata te naist —“

„Elusana ei saa te mind kunagi!“ kõlas kindel wastus.

Duane'i teine pomm oli löhkenud enne, kui Garrett jõudis selle haarata ja tagasi wijata. Gaas oli kiiresti täitnud wäikese toa. Suits pimes- tas ja lämmatas. Duane kuulis mõlemaid kühawat.

„Lulge wälja, Rose!“ hõikas ta. „Hoolitsen, et te ei saa haawata!“

„Käige põrgu!“ hüüdis naine wastu.

Ta tuli akna alla, filmad gaasist punetawad, pisarad woolamas üle põskede. Nõjatudes aknast wälja sirutas ta püstitoru Duane'i poole. G-meest ei tahtnud teda tulistada. Ta sõstis ettepoole, haaras kuumast püstitorust ja rebis naisel lastekriista käest.

Raja teisel küljel awanes äkki üks ja Frank Garrett hüppas wälja, kuulipilduja lastewalmist puusale toetatud. Ta nägu oli määrdunud ja

47

Anton oli pangaseifide purustamisel ekspert ja ühenduses ka sisetungiga Tallifero mõisa. Eõpaks ometi jäljed, mille alusel sai töötada edasi. Kui aga juhustikult ilmneb, et see wanalbane mees õjutub ka praeguseks pangaseifide purustajaks wõimsate kiirtega, siis Duane oletas oma töötuselemustega rahul!

Poole tunni pärast helises telefon uuesti. Kuid weel ei olnud Vernon, waid agent George Davis.

„Ah, oled see sina, Steve?“ küsis agent Duane'i häält ära tundes. Davise häälest kuulus erutust.

„Lead, Haeser on surmud! Kuulipilduja tule läbi kolmekümne üheksa sandal tänawal. Maskeeritud meestega sõidul peatus ta kõrwale, kui ta kõnniteel sammus edasi. Ja koke tulistati. Olin umbes sada jardi temast tagapool. Alga enne kui jõudsin ta kõrwale, oli ta juba surmud. Lasksin paar pauku autole järele. Laiba juurest ei leidnud ma muud kui püstoli ja käisest wäikeste foto-aparaadi.“

Steve Duane surus oma suure kae rusikasse. Haeser, kelle kaudu nad olid saanud teha lootusriika alguse, oli halastamatult kõrwaldatud teelt. Mifs? Kas Haeser nõudis liiga palju oma nühitöö eest?

Duane'i filmad kitiensid äkki. See wäike foto-aparaat käis! Sellega wõis teha pildi juba kae ulatamisel terwituseks, wõi wajutades taskus teatawale pallikesele.

See selgitas Duane'ile wähemalt ühe asjaolu — kuidas teda nii kergesti oli ära tuntud. Haeser wõis wäga hästi teha temast ja teistest G-meestest üleswõteted, mida ta lewitas kogu roimarite jõugule, nii et need koke wäljumuise järgi tundsid ära Duane'i ja ta abilisid. Kuid see ei selgitanud weel Haeseri tapmise põhjust. Mifs oli wajalikeks peetud eradetektiivide kõrwaldada ja kes oli teinud korralduse ta tapmiseks?

„Weel üks põhjus su wahistamiseks — kes ja ka oled!“ pomises Duane wihakelt.

Alles kella ühe ajal helistas Vernon.

„Kus te praegu olete?“ küsis Duane õhinal.

„Stamfordis, Connecticutis.“

Duane'ile meenus, et auto, mida oli kasutatud Tallifero mõisa sõiduks ja Philadelphia panga rööwimisel, oli leitud tähtjalt Stamfordis lähedusest.

„Mu mees ajus kella 11-sele kiirrongile,“ seletas Vernon. „Sõitfin temaga kaasa Stamfordi. Ta hüppas autosse, mis ootas jaama wastas ja kihutas minema. Jälgisin teda taksos, kuid ta sõitis linna wälja ja seal oli nüüd wähe liiklust, et karssin aratada ta tähelepanu. Maanteel dõfel märkamatuks jälitada autot on täiesti wõimatu. Mõtlefin, et parem on mitte aratada ta kasklusi ja läksin leitud autot waatama. Numbriplaat on warastatud. Mida pean tegema nüüd?“

„Jääge sinna,“ käsutas Duane. „Sõidan ise ka koke Stamfordi.“

Ta kaitestas ühenduse ja helistas siis Jack Hortonile Long Islandi.

„Tõttan Stamfordi, Jack. Seal teen wäikese uinaku ja hakkam õffima Bernard Antonit. Tahan ka heita pilgu warastatud autole. On sinu pool midagi uudist?“

„Den Gurney käis õhtul uuesti mrs. Talliferot külastamas,“ teatas

Walgutasje meesoor.

Walguta õpiring-ühing „Mrengu“ juure kutsuti hiljuti ellu meesoor. Lühike aja jooksul on koor mitmeid pidudel ning aktus- tel tõrduvalt esinenud. Koor teeb järjekind-

last harjutusi ning kawatseb ka osa võtta ülemaailmsest meesoorilüüsiavast Tartus. Pildil: „Mrengu“ meesoor. Keskel esi- reas koortjuht L. Karu.

Kohtu võre tagant

Varastas lauba nife.

Tartu 6. jaoskonnakohtuniku karistas 1-aastise wanglaga tingimisi Elsivere wallas Nagvere külas Moomeiti talus elustavat Karl Meislahti. Süüdimõistetu oli varastanud samas külas Sa- toi talus elustavat Elfriede Kivi laudantse.

Mehed varastasid liha.

Tartu 6. jaoskonnakohtuniku väljajõudu koh- tuisungil Matskivi wallamajas tuli arutusele mallaste linnas Tartu tän. elustavate Gurjan Tjurikovi ja Jüvan Lahtini süüa. Kahjuksaja oli Alma Lott Matskivi wallast Puhi külast.

Mehed olid kahjuksaja aidas koos kahjuksaja vennaga viina joomis. Enne kahjumist toonud Tjurikovi keldrist liha, millest poole andnud nime. Varasid oli aga märganud ja mehi haleti taga ajama.

Mõlemad kaebalused tunnistajid en- did jättis. Tjurikovi maksis loole kahjutasu 1,0 fr. ja samuti lubas Lahtini kahjuksajale makssta 1,50 fr. ühe nädala jooksul.

Meeside mõisteti 2 kuud wangimajja tingi- miji.

Professr laimamise pärast.

Tartu Eesti Majanduse Ühise Kõrvalas- tuse koostanud Mart Kiviäär tõstis erata- huse Kõrvalas wallas Mehemella talus elustavat Georg Lõokele vastu laimamises.

Tartu 6. jaoskonnakohtuniku leidis, et laima- mine on kindlalt tehtud ja mõistis Georg Lõo- kete 2 kuud wangi.

Müüs juba müüdnud meismaterjali.

Lauavabrik „J. S. Kaplan“ Tartus oli ost- nud Elsivere wallas Nigula asunduses elust- valt Adalbert Koppelilt meismaterjali, mak- ses ette 100 fr. Meisapraakter oli ostetud puud ära müüdnud ja jätunud Koppelile hoiule, kes oli kohustatud neid siigil wabrikusse vedama. Siigil tuli aga ilmiks, et Koppel oli puud ära müüdnud.

Süüaži tuli arutusele Tartu 6. jaoskonnakoht- uniku juures. Kaebalune A. Koppel võitis digels, et ta oli lauavabrikult liidse lätte saa- nud 155 fr. Jaoskonnakohtuniku mõistis kaeb- aluse 3 kuud wanglasje.

Mees süüdistas naist varguses.

Tartu wanglas viibiv Aleksander Penfa aval- das, et 30. juulil ilmunud tema elutohja Milla wallas Naaja külas temast lahust elav abitaata Jümi Penfa ja viitnud wägiluadist ära Mef- sander Penfale kuuluv paja ja wööditeli. Sa- ma päeval õõji läinud kaduma faks kirvest, üls labidas, kähisaag ja saunaküü.

Tartu 6. jaoskonnakohtuniku leidis, et süüdis- tus mainitud asjade varguses ei ole kindlalt tehtud. Kahjuksaja A. Penfa on oma elatanud naist enese juurest ära ajanud. Kui naist viits ära mõne aja, mis tootuleppe järele oleks pi- danud kuuluma A. Penfale, siis võib seda to- tuleppe akti järgi tagasi nõuda. Kohtuniku mõis- tis kaebaluse Jümi Penfa digels.

Naine varastas loomapeete.

Tartu 6. jaoskonnakohtuniku ees oli kaeb- alusele Sootaga wallas Kivistiku talus elustav

Perekond tulemäel.

Talu tulisel pinnal. — Leivaküpsetamine vulkaani tuhas.

Wäidetakse, et tänapäeval elawat ini- meid asafist tulemäel, — kuid see on waid kõnekäänd. Omeli leidub Jõlandi laa- rel perekond, kes elab sõna tõsises mõttes tulemäel.

Elia Ödmarfi elanik Jõlandil — see juba tähendab midagi! See on midagi hoo- pis omapärast ja ainulaadset, see tähendab täielist ühikust, täielist eemalolekut teistest inimestest ja kultuurist, ja see tähendab lootust ainult iseendale ja tulemäe tõbra- liffusele!

Tulemägi dieti muudabki elamise Öd- marfis võimalikuks. See täidab kehtlute, pagarihuu, wannitoa ahju ja veel muugi aiet.

Kolme jala sügavusel jada kraabi kuumust.

75 km kaugusel Nõhjamist, Jõlandi pealinnast, asetses väike talu. Siin elab õnnelik perekond: isa, ema ja kolme-aastane poeg. Nende lähim naaber elab 15 km eemal ja lähim asundus on 30 km kaugu- sel. Dieti pole ju 30 km kuigi kaugel maa — autoga võib jelle katta poole tunniga. Aga kui ollakse Ödmarfi elanik, ei omata autot. Ja autot ei saakski siin kasutada, sest pole maanteed. Tuleb kasutada väikest kawat islandi hobust, kelle kabi leiab to- tust ja jõulul kaljuveerel, ja kes lepiw wi- letajama taiduga.

Elumaja on ehitatud puust. Kenaest sile- datshõweldatud laudadest — kuid põrand on klemendist. Põrporand ei saa kasu- tada, kuna maja on ehitatud tulemäele, mis annab talu kütet. Seega omab majale tänapäeva moodajama kütte: soojendatud põrandad! Nii annab Ödmarfis loodus ta- luga, mille eest linnatorteris tuleb makssta kalli raha. Mõnel pool on ainult põrand nii kuum, et paljaste jalgadega võimatu peale astuda. Weidi ebamugaw on selline küttesüsteem aga suwel, sest tulemäe tegemus pole teatud wastaolalt aastaaegadele. Siis jätakse aga õõsiti lihtsalt uks lahti ja tal- mel on selline kiite ideaalne.

Maja ümber asub väike aed. Siin kas- wab kartuleid — küllalt koju perekonna tarwiduseks — juurvilja ja liiki. Selles aias ei tohi aga wäga sügavale kaevata, sest juba kolme jala sügavusel ulatub tem- peratuur 100 kraadile. Siin võib kerge waeuuga teeta suppi, kui pada aietada was- tawasse „keedukasti“. Samuti võib Jõ- landi edelaosas süüa maa sees küpsetatud leiba: talunaine aietab leiwatagana lihtalt maa sisse kaevatud auku, katab lauaga kin- ni, ja 24 tundi hiljem on valmis maitsev, hästiküpsenud leib!

40 kuumaveekallikat annawad joogiweet.

Ühelt näitab talunik oma warandust. Dieti pole ta talunik, kuid talle meeldib, et teda nimetatakse nii. Haruldase küla- liskahuse tõttu, mida osutatakse igale wõd- rale, kodumetake siin kiiresti. „Kas teedate mune kuumaveekallikas?“ küsiti ühele üles- püskawale weepole osutades. „Ei, see ei lähe“, naerab talunik. „Nad püskawad küll kindlate waheagade järele, kuid mune teeta neis ei kõlba.“ Talunik seletab, et tal primitiivse torustikeemiga on ühe kuum- weekallika aur juhitud elumajja. See tihe- neb majja iduses tilkadets ja kogutakse pu- delisse joogiweeks. „Wannitoas“ on taluni- kul loomulikult alaline soe ja külm wesi. Torustikust wõtab ta päewa jooksul kuni 800 liitrit wett, millest püüab keetmises, joomises, pesemises — ja seitsme wäikele hobuse jootmiseks!

Suurimaks mureks — kütetuud!

Kõige imelikum tundub wõdrale Jõlan- dil wiist küll see, et ümbruses ei paista sil-

ma alnustki puud ega wõdast. „Ei, puud ei ole meil laada“, seletab talunik. „Aga et ma lihtepotid ja sügindud ise kawat põle- tan, wõjame ainult küttepuid. Ka jelles juhtes oleme täiesti sõltunud loodusest — seeford mitte tulemäest, waid Gõlfi hoo- wust! Mentisin küll randa ja kõi sinna uhu- tud puutükid kuuluvad mulle. Palju wesi meile just ei too, kuid wabel tiiski imestad, et isegi mõned troopikapuud on leidnud tee siia,“ seletab jutufas islandlane edaji. „Kõi- ge rohkem on muudugi lauatiikke, mis pärit laawadelt. Korra leidim kasti pealkirjaga „Murcia — Oranges“, apelsine polnud kasti muudugi alnustki, kuid need, kes Hispaanias kasti täis pakkisid, aimasid waeuvalt, et see kumagi satub Jõlandi ran- da...“

„Kuidas on siin kliima?“ pärin edaji.

„Kõredat külma me küll ei tunne, tänu Gõlfi hoo- wusele, kuid wihma, udu ja niis- kust on siin wäga palju.“

Jgaüks ei taluts elu Ödmarfis...

See väike õnnelik perekond, kes ulalda- nud end tulemäe hoolde, wäärib imetlust: nad elawad kaugel kõigist teistest ja pea- wad lootma ainult oma jõule. Maapind an- nob elamiseks hädawajalise; natuke su- lara riide ja jalawatjude muretemiseks hangib mees kawatidude walmistamisega, mida fard suus oma väikele hobusega lä- heb müüjama naaberasunduses.

„Ödmarfi elanikuks peab olema üindi- nud.“ liitleb taluniku naine. „muudu surraf- te igawusest. Aga kes selleks on üündinud, tunneb end siin hästi! Meie näiteks oleme õnnelikud, kuigi elame tulemäel...“

Ka tänapäewa inimesed elawad tule- mäel, kuigi see ehk teistkumne kui mägi, mis asub 75 km kaugusel Nõhjamist...

Sikorski hoiatus

Ukraina kavade eest

Gen. W a r s a w i, 30. det.

(Kavas.) Endine Poola peaminister kind- ral Sikorski on awaldanud „Kurjer Wars- zawski“ pealtirja all „Eostamatud kawad“ tähtsa artikli territoriaalsete kawade kohta, mida Saklanna kawatiawat Jda-Euroopas. Kindral Sikorski arwates pörfatid ühis- gused kawalused ületamatule raskusele ja wastupanule. Toonitades, et on ebatõenäoline kallaletung punaarmee poolt, kindral Sikors- ki kirjutab muu seas, et see seisnord võib radikaalselt muundada juhul, kui Moskogude Liitu ahwardab sissetung tema territoorium- mile Sakla armee poolt. Wõib arwata, et pun- naarmee on arwulisele suurim maailmas ja wõib-olla ka parimini warustatud armee, kes täidab dissipliiniaga oma waltituse ja wäeju- hatuse kaste. Sel korral punaarmee võib osu- tada wäga tõhusalt wastupanu sissetungijale. Wõpaks Sikorski on arwamisel, et ka Sakla sõjawäelised juhid kahilewad selliste kawat- jaste täitumises.

Liiklemisõnnetusi jääl Hiiumaa ja mandri vahel.

Hiiumaa ja mandri wabelise jäässe on tehti- nud rohkesti lahjanguid, mistõttu wiimastel päewadel on mitmeid sagedamatõ õnnetused liiklemisel jääl Wõrmji ja Kaapfalu wabel. Sel- termaa ja Kaapfalu wabel tuffus läbi jää regi- iides hobusega ja toos kolme sõitjaga, kellest osutusid kaawatit mehed M. Main, Paat ja I n d o. Suure waelwaga suundeti weest wälja ra- belda ja päästa hobune. Samuti wains jää- wratu Arhan T i r m i toos hobusega, kules Siwidist Kaapfalusse. Kohale kufutud abiga suu- deti weest päästa ka hobune.

Wõrmji ja Kaapfalu wabel wains läbi jää merre Wõrmji ärimees W. W ä e d e n toos ho- busega, kuid nobeda hobuse tõttu suudeti kiiresti weest wälja tulla. Peale selle on juhtunud weel rida wäiksemaid õnnetusi, kuid liiklejad ei wõra neile erilist tähelepanu.

Uuendage aegsasti „Tartumaa Teataja“

tellimised uuest aastast!

„Tartumaa Teataja“ üllatab ja ületab kõiki uuel aastal!

„Tartumaa Teataja“ tellimisi wõtavad vastu „Tartu- maa Teataja“ talitus Tartus, kõik postiasutused ja esindajad kohtadel.

Huvitõus lavategevuse vastu Tartumaal.

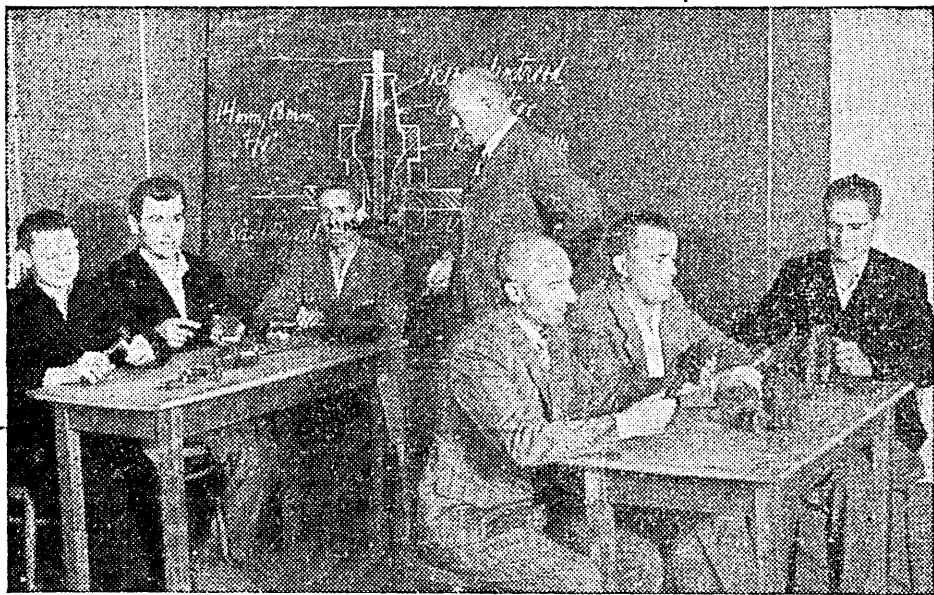

Käesoleval sügishooajal on Tartumaal märgata erilist huvitõusu lavategevuse vastu. Teatavat hooget on selleks andnud Haridusliidu poolt kohapeal korraldatud kursused, kus antakse vajalikku lavapraktikat ja kus ka näidendeid läbi võetakse. Samal ajal, kui lavategelased ise tublisti tööd teevad, on teistest küljest märgata ka maapublikus huvitõusu ettekannete vastu. Nii teatavad

kohtadelt tulnud teated pidevalt, et ettekanded siin-seal rohke poolehoidu osalisteks on saanud.

Meie pildil Alwinurme naiskõudakaitse ja ühiskirühma näitetrupp, kelle poolt edukalt Torma malevõimla aastapäeval ette kantud näidend „Eulane Poolast“. Ettekandel viibis ka maavanem H. Lauri.

Uasta Lõuna-Gesti Autofooli tegemuses.

Pildil: Õpilased tutvumas Lõuna-Gesti autofoolis elektri saladustega.

1937. a. novembrikuus lahtisid Tallinna Mäki autofooli teenistusest kaks vanemat ja kogenenumat õppejõudu härrad Ed. Noor-

Arvitihti ilmuvad lehes põllumeeste tüssamiste kirjeldused laataladel. Seda ei juhtu siis, kui põllumees mureseb endale

mere ja B. Schneckberg, et asutada Tartus lühikesi autofooli, mis vastaks tänapäeva nõuetele. Nüüdse tegemuse järgi on L.-G. autofooli kujunenud üheks suuremaks ja paremaks erialaliseks õppeasutuseks, mille aluseks Lõuna-Gestis, vaid loomariigis, mida tõendab elav osavõtt õppetegevusest mõõdu- nult õppeaasta jooksul.

Mõõdu nult õppeaastal, mis algas 10. jaan. 1938. a. kuni tänaseni õppisid L.-G. autofoolis autojuhtimist kofku 161 inimest, neist 17 daami. Mõõdu nult aasta aprillis kehtima pandud uus jõuvarvrite seadus piisalt autojuhi kutse taotlejatele suuremaid nõudeid, mis tõmbas tunduvalt tagasi autojuhi kutse taotlejate arvu koolitides autofoolides ja koolitustel. Sellele vaatamata pole õpilaste arv L.-G. autofoolis vähenenud.

Kooli koolitades püütakse filmi igasuguste õppeabivahendite rohkust. Juba üheksa koolitab igasuguste autodega, mootoritega ja nende osadega on üle 100. Eriti huvitav on praktikaliste tööde saali koolitamine, kus peale kolme õppemootori on saali ühes sealis terve sõidukorras auto, mille juures noored autojuhi kandidaadid saavad esimesi praktilisi kogemusi auto lahtivõtmiseks ja koolimonteerimiseks. Tähtsamatest mehhanismidest on valmistatud läbilõike mudelid, mis toovad filmi ette keerukamate osade ühendamise kiiresti.

Bestelides koolitajatajaga koolituse kestvuse üle, selgus, et kehtimiselt kestab koolitus 3 kuud juhtimise loa taotlejail 6-8 nädalat. Senini on koolituse reformid 22 päeva, mis ühtlasi kahe lõpetaja kätte.

— Kuidas on katsed läbiviimise? Seniste andmete põhjal sooritavad katse esimese korraga üle 70%. Eiidufatfel on teistkorda püüdnud katsele minema ainult 2 inimest kogu aasta kestel.

— Kui vanalt võetakse kooli õpilasi? Vanuse piiri pole. Kõige nooremalt võib autojuhtimist õppida 15-aastaselt, kuna kõige vanem õpilane, kes õpis L.-G. autofoolis, on

Missugused ilmad 1939. a.,

sead on nuriuud Põhja-Euroopa alitoloogid, ja tulemused on Ploompuu kirjastuse kalendrites. Lõppeval aastal läbis nende ennustused kuuendaajapa sõnastatult läide, nagu igaüks ise võib lugeda Taluperenaise tähts. „Mastavara“, Meie Mafsi tähts., Kalenderi koguile j. t. Jgal tal. hind 30 senti. Planeetide käigul on ilmade peale mõju ja sellekohalised uurimised võidakse ilmu ennustada.

Uõnnus sündivus tõusnud ja surevus langenud.

Uõnnu koguduses on malminud aruanne mõõdu nult aasta kohta. Nagu sellest selgub, on koguduses mõõdu nult aasta jooksul sündinud tõusnud ning surevus langenud. Uõnne allpool aruande kohta kätivad andmed (arvud klambrites näitavad 1937. a. kohta).

Ristitud: 187 (161) last, 99 poega ja 87 tütarlast.

Konfirmeeritud: 98 (83) leerlast, 36 poega ja 62 tütarlast.

Laulatutud: 58 (56) paari, nende hulgas 4 leetmeest, 1 leetnaine, 2 lahutatud meest, 1 lahutatud naine. Segapaare 4 (3). Registreeritud, kes tagant järele laulatati 3 (2) paari. Kõhusest taganeid 6 (4) paari. Lahutatud kofku poolt 7 (9) paari. Kuulutatud 82 (62) paari. Noorim pruut oli Rafina waltlast 16 aastat wana, ilhe alcaalst pruut oli 12. Alcaalst peimehi polnud.

Armulaual kinnud: 3530 (3407) hinge, 1390 meest, ja 2140 naisterahwast.

Surnud ja kiriklikult maetud: 149 (168) hinge, 73 m. ja 76 n. Alla eimeist eluaastat suri 13 (8) last. Peale 80 a. said wanaks 17 (18). Kõige wanemaks said: meestest Peep Madismäe (Madisson) Rafinalt 90 a. 10 kuud, naistest Ann Hääl, Johani tr. Rafinalt 92 a. 8 kuud. Kõrges wanauses suri Wõnnus Kõrtrimäel üksteisele järgnevalt end. Wigala kõster Jüri Soo, kes sai wanaks 88 a. 8 k. ja ta abikaasa Alwine Klementine Soo, sünd. Lampson, kes sai wanaks 84 a. 9 kuud.

Weremürgituse suri 1 m. ja 2 n., kofku

3 (4) hinge. Sõdamerabandusse 6 m. ja 3 n., kofku 9 hinge. Tõstikuse 11 m ja 11 n., kofku 22 (20) hinge. Wähjaltõppe 5 m. ja 10 n., kofku 15 (9) hinge.

Ennetut surma suri 5 (6) inimest.

Kogudusest lahtisid: Kirikutähtedega teistesse ew.-lut. uju kogudustesse üle kinnud, peamiselt linna 52 m. ja 64 n., kofku 116 (106) hinge.

Kogudusse tulnud: Kirikutähtedega teistesse ew.-lut. uju kogudustest 30 m. ja 37 n., kofku 67 (61) hinge.

Hingede arv: 13.044 (13.079) hinge, 5976 m. ja 7068 naisterahwast, ühes arwatud leetritamata ja alcaalised lapsed ja mitte maksjad wanakesed. Dessembriku algusa oma liikmemafsu 1938. a. eest tasiud 3530 (3734) inist.

Kirikujures wiidi sel suwel läbi suurem seimine remont, mis nõudis umbes 2000 fr. kulu. Kiriku ümestipühitsemisel annelati kauduse õpetajale Aug. Einile kullast ametirist.

Tänase lehega saavad meie Viljandi-, Valga- ja Võrumaa lugejad firma M. Jänese 1939. a. kalendri kaasa.

Tartu turg.

Wijaturul maksis rufis terades 240-250 f. 16 kg., ruffijahu 8-8.50 fr. 50 kg., ruffipüü 24-25 f. nifu terades 19-22 f., nifuviit 30-45 f., oder 15-16 f., odarajahu 27-30 f., loomajahu 12-13 f., odratangud 26-30 f., frunbid 25-32 f., herned 20-35 f., oad 25-35 f. ja koor 3.00-3.35 fr. 32 kg.

Wijaturul sealihha seawiit 60-70 f., kilowiit 65-95 f., peff 100-115 f., sulatamata searaw 100-115 f., sulatatud searaw 140-150 f., loomaliha loomawiit 35-45 f., kilowiit 40-70 f., wafitalihha loomawiit 45-55 f., wafitalihha kilowiit 50-80 f., lambaliha loomawiit 40-65 f., kilowiit 60-75 f. kilo Tapetud kanad 100-200 f., eluskanad 100-200 f. tiiff, tapetud haned 4.5-6.5 fr. tiiff.

Piimaturul munapoor 17-19 f., taluwõ 65-73 f., melerewõ 70-73 f. 400 gr. ja lauawõ 2.10-2.15 fr. kilo, kofupiim 25-40 f. kilo. Piim 1. walf 12-13 f., piim 2. walf 10-11 senti, piim pudelites 15-17 f. tiiter.

Walged kartulid 1.50-1.70 fr., wäikepunased 2.50-2.65 fr. walf.

Wihwenad 10-30 f., hawid 45-50 f., sudakad 100-115 f., latifad 50-70 f. kilo.

Elva turg.

Peale pühi jäi turg õige wäikeseks. Osalisteks põhjuseks selles on halwad teolud, sest praegu ei saa liituda meel regebega ning ka wanfriaa töit on rasendada. Ka jõuluehed turud jäid wäikeseks, kuid jeda peamiselt kareda külma tõttu.

Ruffijahust nõuti 8-8.50 fr. 16 kg., püüli- jahu kilof 26-40 f. kg., odarajahu kg. 25-28 f., loomajahu 16 kg. 1.60-2 fr. Wõ 400 g. maksis 70-75 f., kofupiim 20-25 f. l., hapu- koor 90 f. — 1 fr. l., rööpiim 20 f. kilupange täis, munad 17-18 f. paar. Müügitl puudusid aga täiesti kartulid ja muud juurvilja oli wähe turule toobud. Worgandid maksid 15 f. mõdt, kaalikad 6-10 f. tiiff, haputapjad 10 f. l., haputurud 2-4 f. tiiff.

Ka wärseid kalu ei olnud müügil.

Kiriklikke teateid.

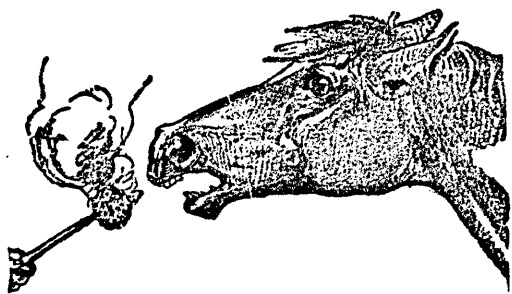
Torma kirik. Wana-aasta õhtul f. 5 jumalateenistus armulauaga. Laululehed. Uue-aasta päewal f. 11 e. l. jumalateenistus armulauata. Laululehed.

Wõnnu-Jakobi kirik: Wanaaastal, f. o. 31. dessembril 1938. a. kell 16 (4 p. l.) jumalateenistus armulauaga. Laululehed. Uue-aasta päewal f. 11 e. l. jumalateenistus armulauata. Laululehed. Segakoorilaul.

Kolmekuninga pühäl, f. o. 6. jaan. 1939. a. kell 11 wälismisjoni jumalateenistus — ilma armulauata. Laululehed. Korjandus wälismisjoni heaks.

Pühapäewal, 8. jaan. 1939. a. kell 11 Perawalla palwelas jumalateenistus — armulauaga. Laululehed.

õp. abipraoif M. Ein.

„Hobuseostja-müüja käsiraamatu“

mis selgitab hobuse wigu ja haigusi, nagu: puuslak (rinnutis), puunärimine (kuivkonn kurgus), perusus, silmavead, lonkamised jne. ja nende haiguste „kinnipanemist“ laataldel, seega hobuseostja tüssamisi. Raamat paljastab igasuguseid parisiike kriukaid ja wõtteid ja annab ühtlasi ka ülevaate seadustest ja määrustest, mis seoses hobuseostu-müü- giga.

See raamat õpetab Teile ühtlasi ka hobuse wanaduse ja wäärtuse tundmist. Raamat on suures formaadis ja sisaldab eneses palju originaalseid pilte ja tabeleid. Raamat on ainukene eesti keeles mis valgustab põhjalikult laada „romantikast“.

Raamat maksab waid 2 krooni. Kes saadab raamatu hinna rahas või postmarkides sellele saadetakse raamat postikuludeta kohe koju kätte. Tellida saab järgmisel aadressil: Aksel Lillo, „Tartumaa Teataja“ kontor, Tartus, Suurturg 3.

Looma-jooginõusid automaat ja liht.

Meie mudel Põllutöökoja poolt tunnustatud.

**Looma kaelarange
Kartulipresse
Piimanõude aurutaid**

Veereservuaare, reguleerimiskaste j. n. e.

va'mistab

METALLITÖÖSTUS JON. PEETS TARTUS.

Kastani 105-113. Kõnetr. 7-43

Õnne- ja edurikast uut aastat!

Kõigile kaubatarvitajatele soovib

T-Ü. „ARE“

tehniliste tarvete äri Tartus, Suurturg 10,

Telefon 18-80.

Kr. Saar & Ko.

Tartus, Naekoja tän. 2 Telefon 6-94
Tallinn, Viru tän. 3 Telef. 461-20

Eesti Seemnewilja Ühisuse
Tartu Osakond

Tartus, Võidu t. 7 Telefon 1-58
Laob Riia tän. 105-109 Telef. 3-85

Willamabriik „Estonia“

Tartus, Riia tän. 3 ja Kivi tän. 1

R. Natus'e

riidewärwimise wabrik ja keemiline pesukoda
Wiljandis, Tartu tän. 24, telef. 59. Wastu-
wõtmise kohad Tartus: Naekoja tän. 16-a,
oma ladu, ja E. Dauguli, Lueturu tän. 26.

D. Schulge,
eri-optikaäri
Tartus, Müütlit t. 10

Soomin kaubatarvitajatele head ja edu-
rikast uut aastat

Kullasepaäri
Joh. Mst
Tartus, Aleksandri t. 10 Telef. 7-97

Raamatu ja kirjutusmaterjali suuräri
Konst. Jait

Tartus, Suurturg 11.

Krohvimatitööstus
Arn. Mäe

Tartus, Kuu 26 Telef. 16-32

Sprenk-Läte
Klaweritööstus

Tartus, Müütlit 25 Telefon 13-09

L. Goldberg,

moe- ja pudukauplus

Tartus, Võidu tän. 6

G. Masjakas'e

Katelsepa ja masinatööstus

Tartus, Naekoja t. 60 Telefon 10-54

Puduäri M. Selge

Tartus, Suurturg 17.

Kellasepp

M. Rajaste

Tartus, Narva t. 29.

Deke Heine,

Klaweriwabrik

Tartus, Kalevi tän. 69 Telefon 12-98

Raalutööstus

E. Sattelberg

Tartus, Koosi 4 Telefon 16-34

K-m. Joh. Peep

Tartus, Võidu tän. 10 Telefon 11-86

E. Müütel

Tartus, Aleksandri tän. 15

Jalgrataste- ja õmblusmasinateäri

Wenrad Hermann

Tartus, Raubaheow 16

Mööbliäri J. Lulwing

Tartus, Võidu 32

M. Laas'i

Kaalude- ja mehaanikatööstus
Tartus, Võidu t. 7.

Jalanõude tööstus ja äri

M. Wast

Tartus, Raubaheow 38 Telefon 13-06

Mehaanika- ja jalgrattatööstus

M. Nurk

Tartus, Riia tän. 44

Firma Karl Unger

Tartus, Ülikooli 26 Telefon 5-57

Pudu-, terase- ja willase kauba ladu

Eh. Waksch ja Pojad

Tartus, Poe tän. 3 Telefon 6-98

Firma J. Resnow

Tartus, Raubaheow 17 Telef. 70

Raamatu- ja kirjutusmaterjalikauplus

„Leandus“

Tartus, Müütlit t. 5

Restoran-töölakaal

„Vanemuine“

Telefon 19-18

Walmisõwaste- ja tellimisäri

Gustaw Mark

Tartus, Aleksandri t. 9

Peeter Jänes

weskimasinate tööstus ja jahuweski

Tartus, Liigi 61 Telefon 4-99

M. Mota - M. Larras

Tartus, Suurturg 3 Telefon 17-45

Suurim ja wanem fotoateljee

Firma M. Komp

Omanik L. Neuman

Tartus, Ülikooli 3 Telefon 2-53

M. Nurk

Koloniaal- ja napsikauplus

Tartus, Tähtvere 27 Telefon 205

Kella-, kullasepaäri ja tööstus

J. Lepik

Tartus, Võidu 9 Telefon 31

„Warraf“

trükkikoda ja raamatukauplus

Tartus, Suurturg nr. 2 Telefon 3-20

Põllutööriistatööstus

M. Põdke

Tartus, Filosoofia tän. 25 Telef. 13-72

Põlstermööblitööstus

M. Mäts

Tartus, Mene tn. 8